MANAGING RISK DNV

Semicolon
Referansegruppemøte nr 1

Terje Grimstad
Prosjektleder Semicolon
DNV/Karde

Statistisk sentralbyrå, Oslo
17. September 2009

Agenda

Sammensetning av referansegruppen

Sammensetning av Referansegruppen

MANAGING RISK DNV

- Adam Arndt, IT og Telestyrelsen, Danmark
- Karl Wessbrandt, Sverige
- Mikael Ålund, Bolagsverket, Sverige
- Kristian Bergem, DIFI
- Arne Jørgen Berre, SINTEF
- Dag Wiese Schartum, AFIN
- Arild Haraldsen, Norstella

Referansegruppens formål

MANAGING RISK DNV

- Utveksle informasjon og synspunkter
- Diskutere aktuelle faglige problemstillinger
- Anbefalinger til prosjektet
- Bidra til at prosjektet genererer reell kunnskap og anbefalte løsninger

Semicolon presentasjon

Semicolon

MANAGING RISK DNV

Semantisk og organisatorisk interoperabilitet i kommuniserende og samhandlende organisasjoner

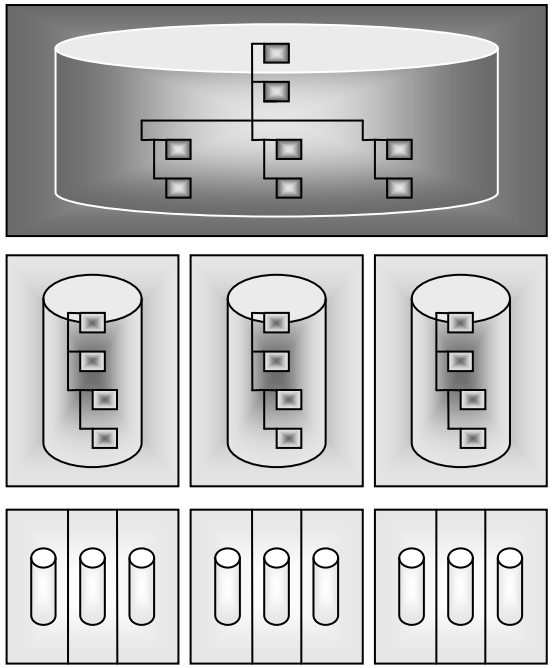

Offentlige virksomheter

Samhandling mellom offentlige virksomheter

Samhandling internt i offentlige virksomheter

Fragmentert offentlig sektor og isolerte informasjonsmodeller

European interoperability framwork 2.0 draft.

http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc?id=31597

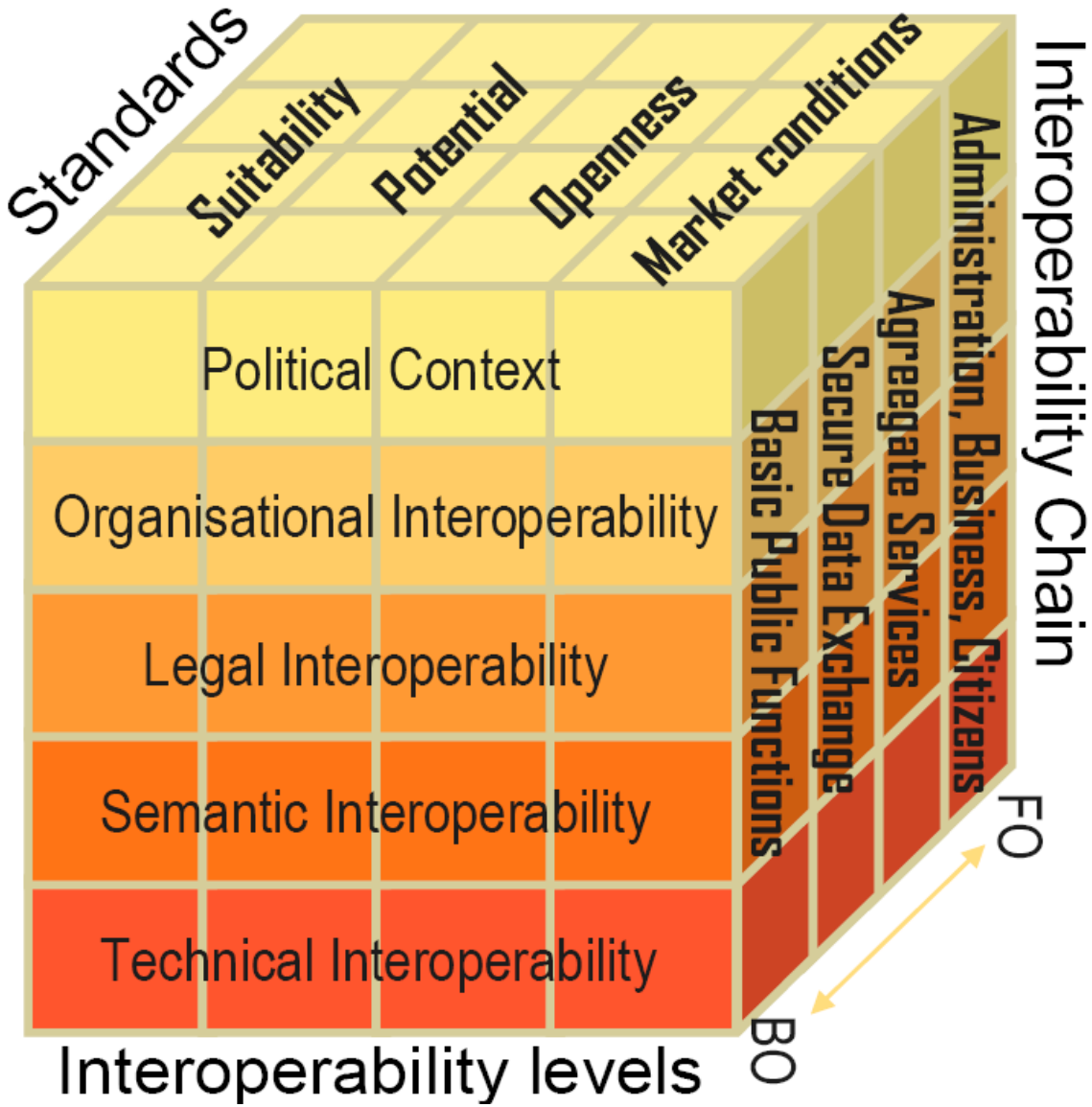

Temainndeling for interoperabilitet

MANAGING RISK DNV

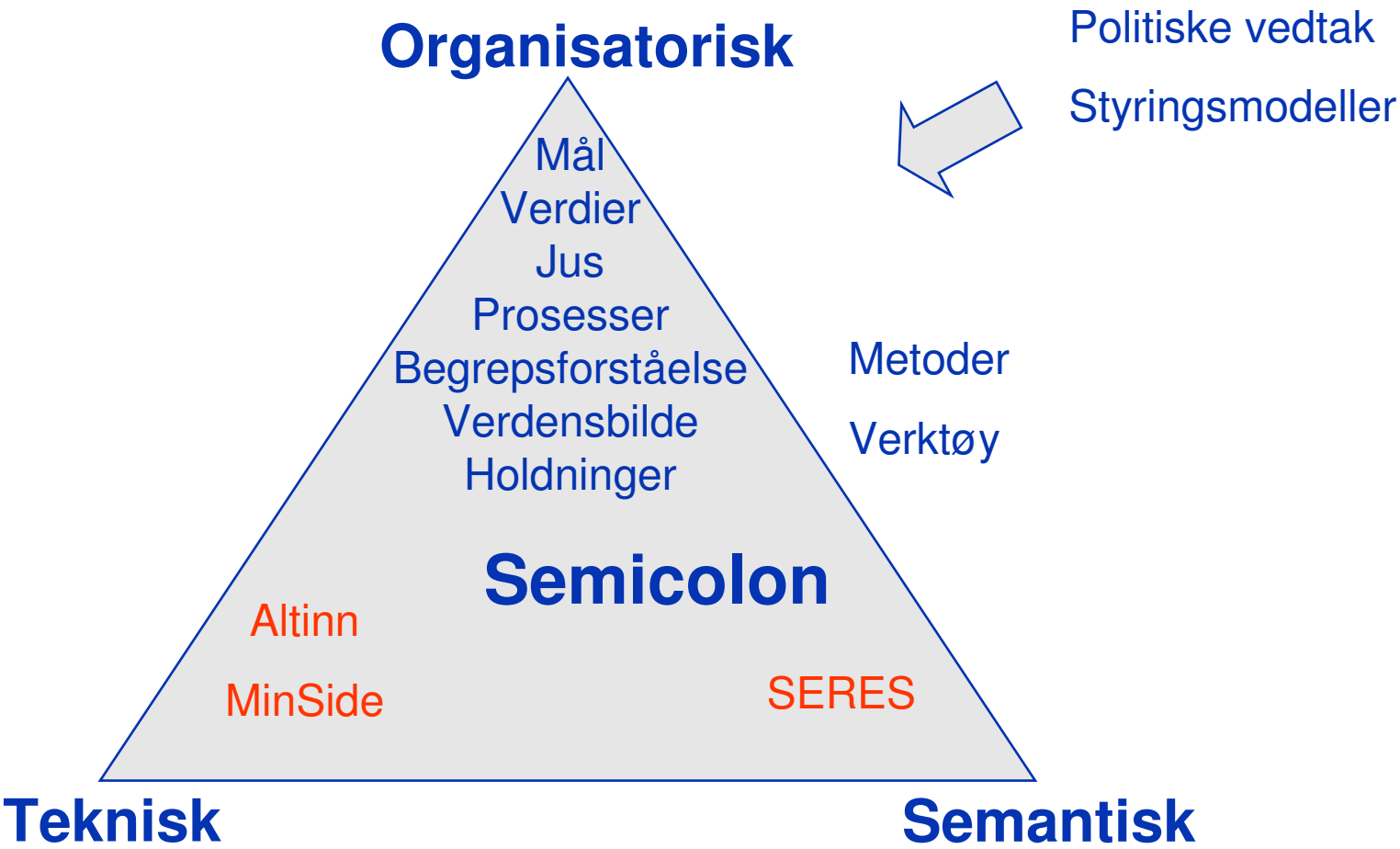

Politiske vedtak

Styringsmodeller

Metoder

Verktøy

Blå: Ulike tema innen interoperabilitet

Rød :Fellesystemer i norsk offentlig sektor

Semicolons målbilde

MANAGING RISK DNV

Prosjektets hovedmål:

- Utvikle og utprøve IKT-baserte metoder, verktøy og metrikker for hurtigere og billigere å oppnå semantisk og organisatorisk interoperabilitet innen og med offentlig sektor.

Prosjektets delmål:

- identifisere hindringer for interoperabilitet og strategier/løsninger for å overkomme disse
- utvikle metoder og verktøy for å etablere effektiv interoperabilitet samt metrikker for å kunne måle effektene (inkludert bruk av ontologier),
- anvende metoder og verktøy for å utvikle ontologier og modeller til bruk i konkrete eksempelprosjekter i etatene, og måle effekter ved hjelp av metrikken,
- spre resultater og erfaringer til offentlig sektor, IKT-industri og akademia, og
- lage en arena med toneangivende etater, kompetente bedrifter og forskningsmiljøer, som en pådriver for semantisk og organisatorisk interoperabilitet i offentlig sektor.

Semicolon deltakere

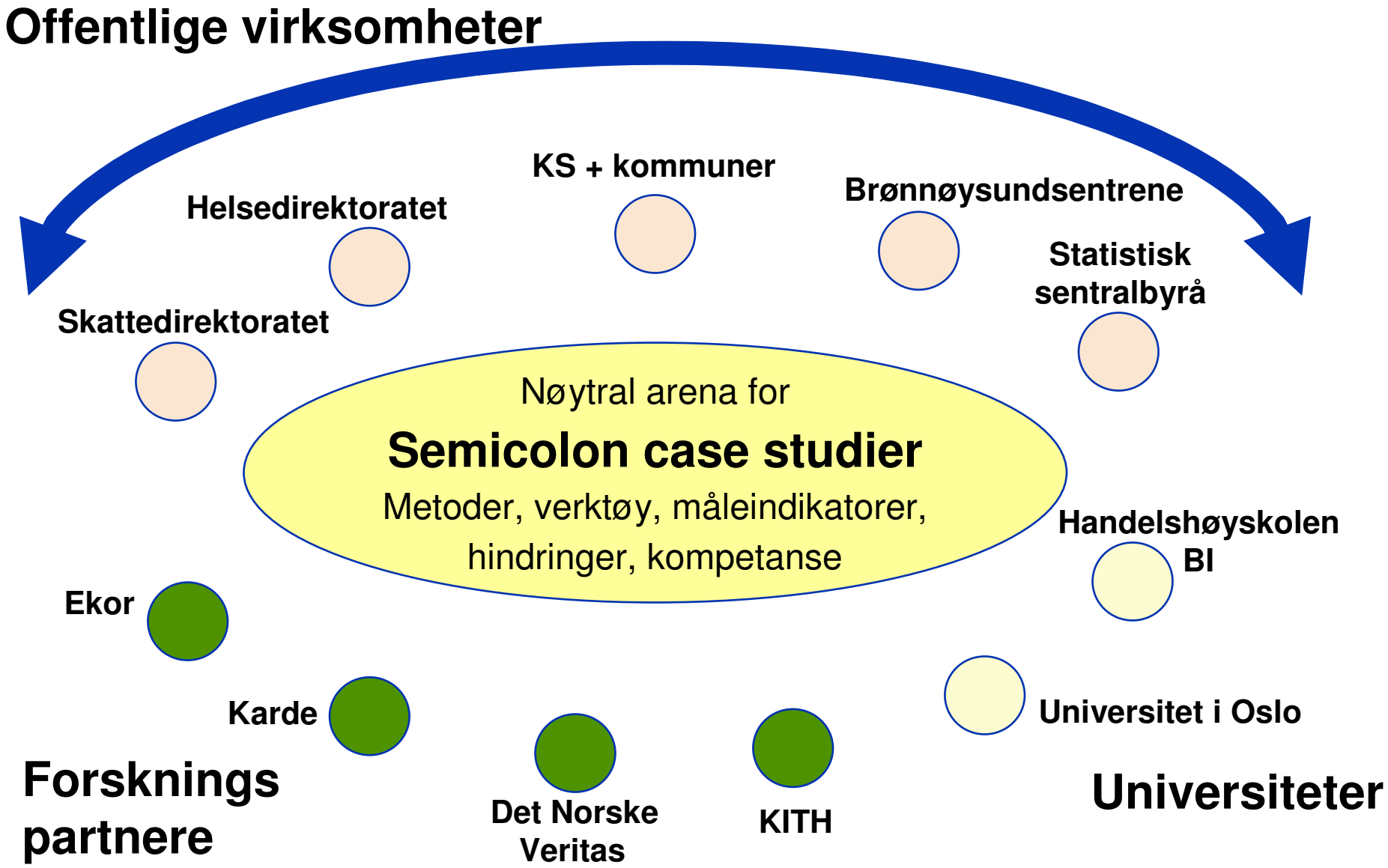

Fakta

MANAGING RISK DNV

- 3 år, oktober 2007 – desember 2010
- 3 postdoktorer, 1 fra BI og 2 fra UiO
- Total budsjett: 50,4 millioner kroner
- Søknad
  - Finansiering fra Forskningsrådet: 17,65 millioner kroner (35%)
  - Egeninnsats fra etatene i form av penger: 14,35 millioner kroner
  - Egeninnsats fra etatene i form av arbeid: 18,40 millioner kroner

- Situasjonen nå
  - Totalt budsjett: 58,6 millioner kroner
  - Finansiering fra Forskningsrådet: 17,65 millioner kroner (35%)
  - Egeninnsats fra etatene i form av penger: 9,8 millioner kroner
  - Egeninnsats fra etatene i form av arbeid: 31,2 millioner kroner

Doktorander

MANAGING RISK DNV

BI

- 1 postdok finansiert av prosjektet
- Utfordret på å engasjere flere studenter

UiO

- 2 postdoker (1 Ph.D konvertert til Postdok) finansiert av prosjektet
- 1 ekstra postdok
- 1 Ph.D
- Flere masterstudenter fra både UiB og UiO

Arbeidspakker

MANAGING RISK DNV

- **AP1 – Prosjekt- og innovasjonsledelse (DNV – Terje Grimstad)**
- **AP2 – Organisatorisk interoperabilitet (Karde – Lasse Udjus)**
- **AP3 – Semantisk interoperabilitet (DNV – Per Myrseth)**
- **AP4 – Informasjonsmodellering, metodikk (KITH – Jim Yang)**
- **AP5 – Verktøystøtte (DNV – Henrik Smith Meyer)**
- **AP6 – Spredning og konformitet (BRREG – Espen Slotvik)**

Brukercaser

MANAGING RISK DNV

- Fødselsdialogen - SKD, Helsedir
  - eDialog, helhetlige sluttbrukertjenester fra flere etater til innbyggere eller næringslivet
- Fødselsmeldingen – SKD, Helsedir
- Metadatamodell - SKD + alle, eksempel for gjenbruk
- Mikrodata for forskere – SSB
- Etablering av felleskomponent for semantikk – BR
- Åpne data og metadata i offentlig forvaltning - BR, SSB
  - Open Linked Data, Web 3.0

Metodecaser

MANAGING RISK DNV

- Målinger og metrikker
  1. Organisatorisk modenhetsmodell
  2. Organisatoriske hindringer og drivere
  3. Semantisk modenhetsmodell
  4. Semantiske hindringer og drivere
  5. Kost/nytte målemetoder og metrikker

- Virksomhetsmodell offentlig sektor
- Sosiale nettverk og eGov, web 2.0, twitter, facebook
- Semicolon-metoden, input og konsolidering fra alle caser
  - Generell metode for etablering og forbedring av samhandling
  - Utprøves på samhandling i og med offentlig sektor
  - Grunnlag for Harald Hårfagre, samle norsk offentlig forvaltning til ett rike

Effektmål av Semicolon

MANAGING RISK DNV

For etatene:

- opparbeidet kompetanse
- utnyttelse av resultater fra Semicolon i sin egen organisasjon
- bidrag til å forenkle og stimulere til samhandling med andre etater

Semicolons bidrag bør være:

- *Være konkrete på hva Semicolon kan tilføre i beslutningsunderlag i samhandlingsaktiviteter, modeller: nye måter å måle på, indikatorer*

For bedriftene:

- økt kompetanse
- økt synlighet
- økt bedriftsøkonomisk verdi ved at deltakerbedriftene utvikler bedre tjenester og produkter

Suksesskriterier for Semicolon

MANAGING RISK DNV

- At prosjektdeltakerne tilføres ny kunnskap om semantisk og organisatorisk samhandling
- At de deltakende etatene klarer å omsette kompetansen til mer effektivt å lage bedre samhandlingsløsninger og tjenester for innbyggerne og næringslivet
- At kunnskapen og resultatene fra prosjektet spres og gjøres tilgjengelig for hele den norske offentlige forvaltningen

Akademisk, at prosjektet lykkes med

- å produsere publiserbare resultater
- å utdanne en doktorand (konverteres til postdok?)
- å kvalifisere to postdoktorander for vitenskapelige stillinger

Riksrevisjonens evaluering av IKT-politikken

Elektronisk samhandling

Riksrevisjonens hovedkonklusjoner 2008

MANAGING RISK DNV

- **Mangelfull oppfølging av IKT-satsingen i helsetjenesten - Dokument nr. 3:7 (2007-2008)**

- **Potensialet for elektronisk informasjonsutveksling i forvaltningen er dårlig utnyttet - Dokument nr. 3:12 (2007-2008)**

Riksrevisjonen, forvaltningen generelt

MANAGING RISK DNV

- Riksrevisor Kosmo:
  Mange offentlige virksomheter sitter på informasjon av verdi for andre offentlige virksomheter. En bedre utnyttelse av denne informasjonen kunne bidratt til sikrere, raskere og mer effektive tjenester til privatpersoner og næringsliv.
- Gjenbruk av informasjon i det offentlige er nødvendig for å sikre kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen, men det skjer ikke i tilstrekkelig grad
- Regjeringens arbeid har i liten grad har bidratt til utviklingen av tverrgående ikt-løsninger i forvaltningen
- Riksrevisor Kosmo:
  Verken Fornyings- og administrasjonsdepartementet eller fagdepartementene er pådrivere på dette området

Metoder for bedre samhandling

- Målinger og metrikker
- Holde orden i eget hus
  - Kompetanse og holdninger
  - Virksomhetsmodell inkl informasjonsmodell
  - Publisere egen virksomhet og informasjon for andre
- Nasjonal strategi for metadata

Målinger og metrikker

Hindring: Kompetansegap

- Man har ikke analysert egne virksomhetsprosesser.
- Man har i hvert fall ikke kompetanse om andres prosesser.
- Manglende IKT-kunnskaper gjør at man ikke ser mulighetene IKT gir for egen nytte eller samhandling.

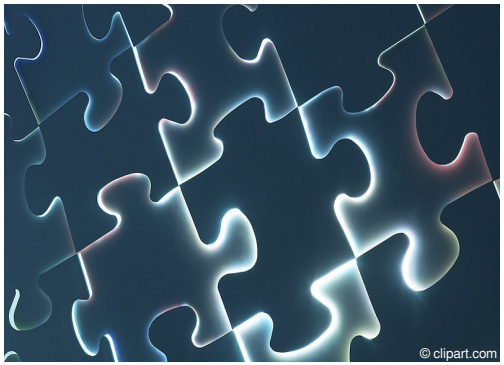

Hinder: Det er umulig å føye sammen virksomhetsprosesser som ikke er modellert. Prosesskompetansen er til dels lav.

Utplukk av andre hindringer

MANAGING RISK DNV

- Det mangler måleinstrumenter og indikatorer som beskriver nivå av ønsket, planlagt eller reell samhandling.
- Samhandling er ikke på den politiske agendaen, og er ikke prioritert område i budsjettsammenheng. Ergo blir samhandling ikke del av tildelingsbrevenes budskap.
- Den nasjonale porteføljen av IKT-prosjekter er ukoordinert og suboptimal. Det finnes få tverrgående flaggskipprosjekter.
- Det finnes folk som ikke vil, som ikke evner, som er redde for å samarbeide med andre.

Om temaområdet *"Målinger og metrikker"*

MANAGING RISK DNV

Hovedaktiviteter:

1. Organisatorisk modenhetsmodell
2. Organisatoriske hindringer og drivere
3. Semantisk modenhetsmodell
4. Semantiske hindringer og drivere
5. Kost/nytte målemetoder og metrikker

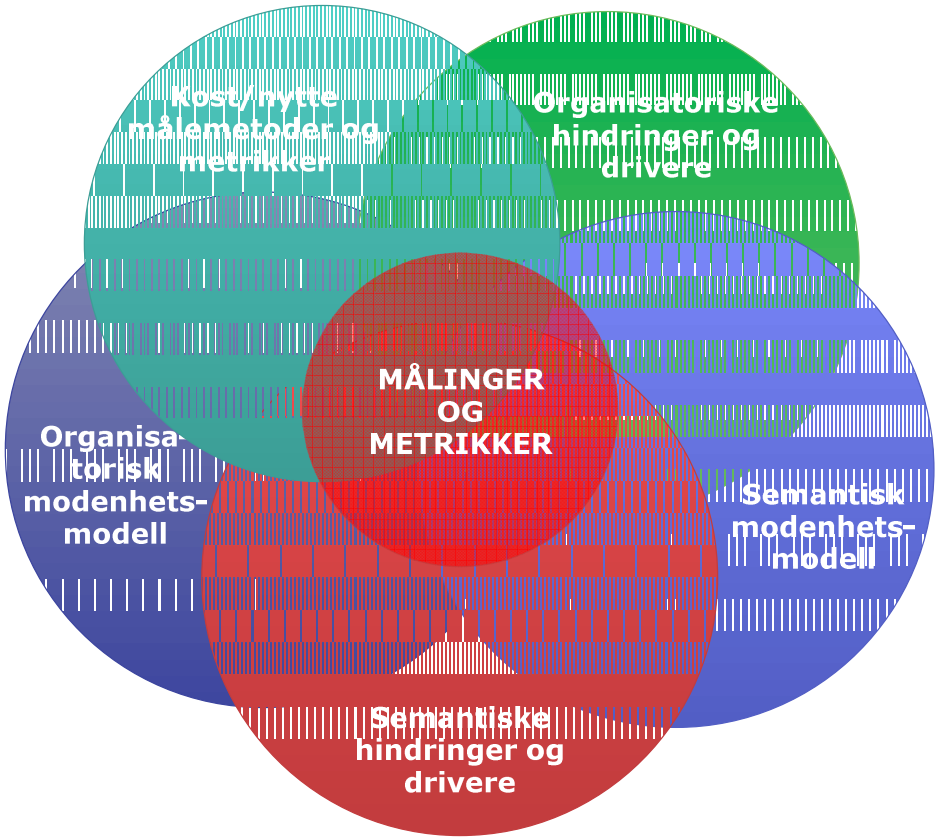

Det vil være innbyrdes avhengigheter mellom samtlige av disse hovedaktivitetene. Spesielt vil det være slik at samtlige av aktivitetene 1-4 vil gi input til metrikker i hovedaktivitet 5. Kost/nytte målemetoder og metrikker

Holde orden i egent hus

MANAGING RISK DNV

Strategi

Riksrevisjonens påpekninger

Kapasitetsutfordringer

Kvalitetsutfordringer

Virksomhetsmodell

Metadatastrategi

Dokumentere

Publisere

Mulige effektmål av virksomhetsmodell

MANAGING RISK DNV

Kilde: Virksomhetsmodell for SSB, 2008/47

- Effektivisering
- Redusert risiko
- Færre IKT-systemer og applikasjoner
- Bedre dokumentasjon av produksjonsprosessene
- Enklere å dokumentere kvaliteten på produksjonen
- Bredere og mer fleksible kompetanse
- Lettere rotasjon av medarbeidere

SSB metadatastrategi – EFFEKTER

MANAGING RISK DNV

- Bedre kvalitet i statistikken
- Unngår dobbeltarbeid i produksjonen
- Økt gjenbruk
- Økt samarbeidsevne
- Identifiserer inkompatible definisjoner av samme term (ord)
- Mer robuste i forhold til at folk slutter og opplæring av nyansatte
- Redusert etterspørsel på brukerstøtte
- Mer arbeid til å begynne med, mindre etter hvert
- Økt endringsevne

Gode metadata gir reduserte kostnader og økt kvalitet

MANAGING RISK DNV

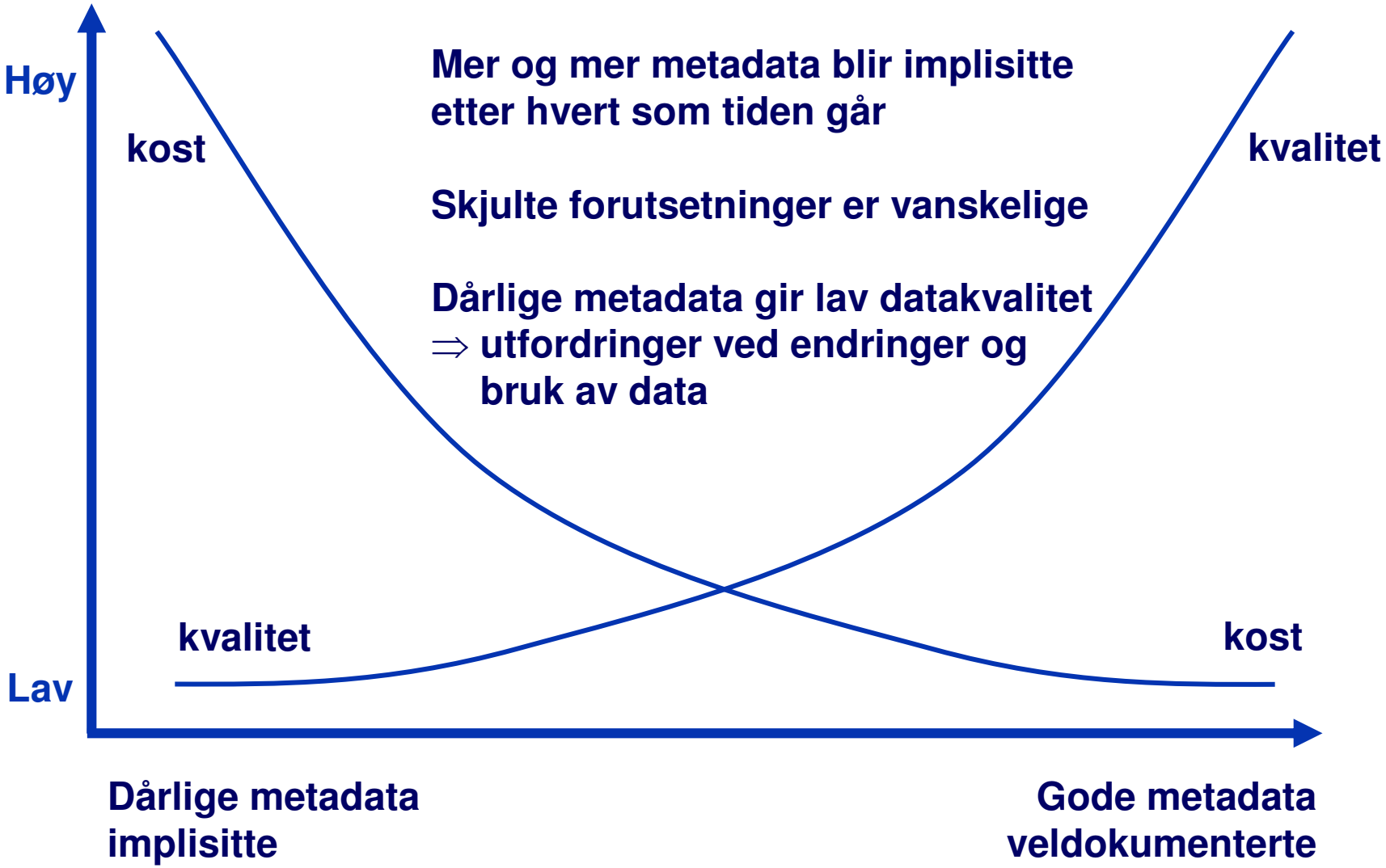

Mer og mer metadata blir implisitte etter hvert som tiden går

Skjulte forutsetninger er vanskelige

Dårlige metadata gir lav datakvalitet
⇒ utfordringer ved endringer og bruk av data

Kompleksitet og kapasitet

MANAGING RISK DNV

IT-funksjonen i etatene er kjennetegnet av

- komplekse systemer
- pålagte endringer
- store ambisjoner
- begrenset kapasitet

Kapasitetsgrensen nådd ?

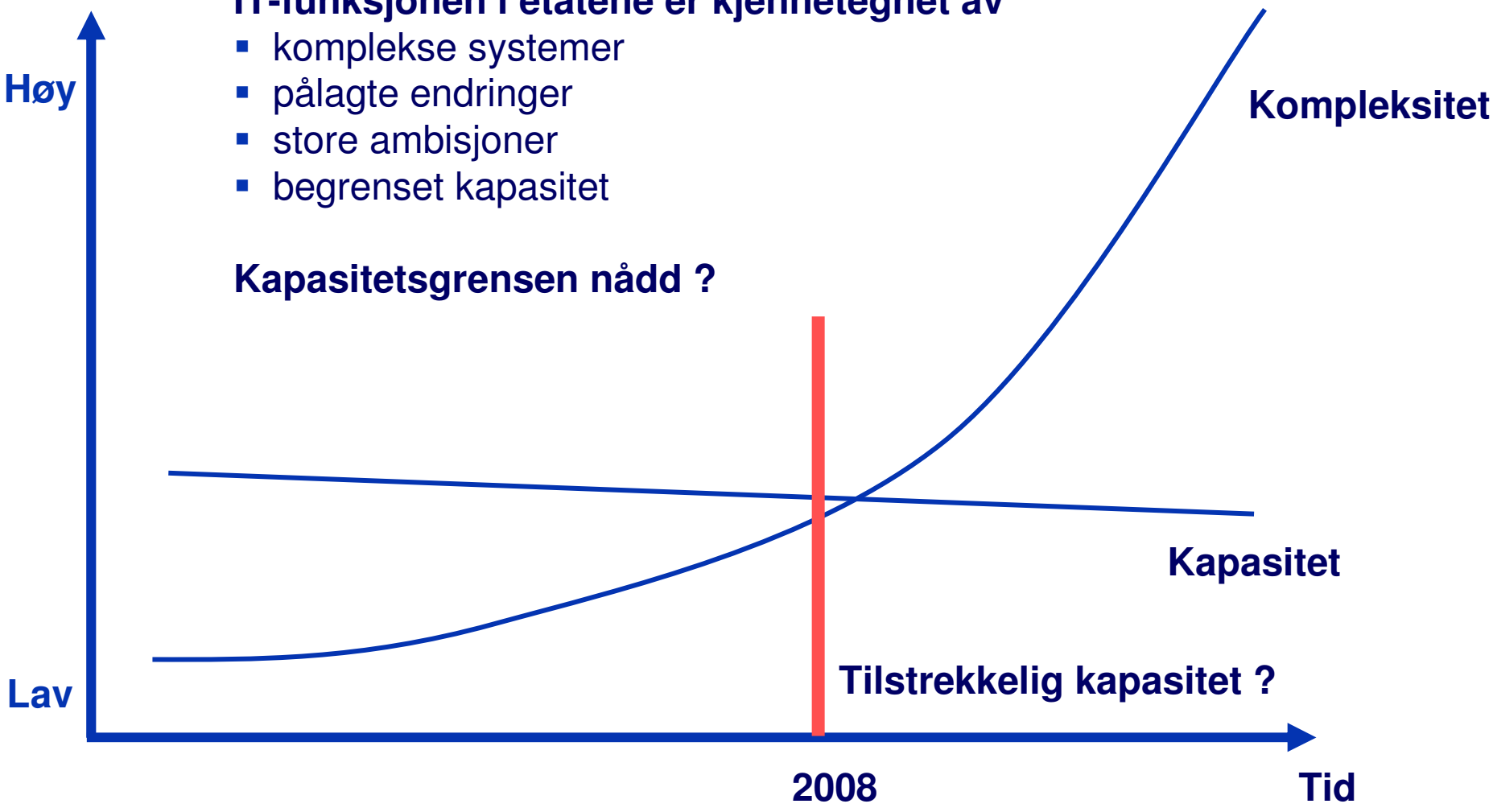

Kompleksitet og kapasitet

G1

MANAGING RISK DNV

IT-funksjonen
- underfinansiert
- underbemannet

20 % av Skatteetatens totalbevilgning går til IT
- 800 millioner av 4.000 millioner

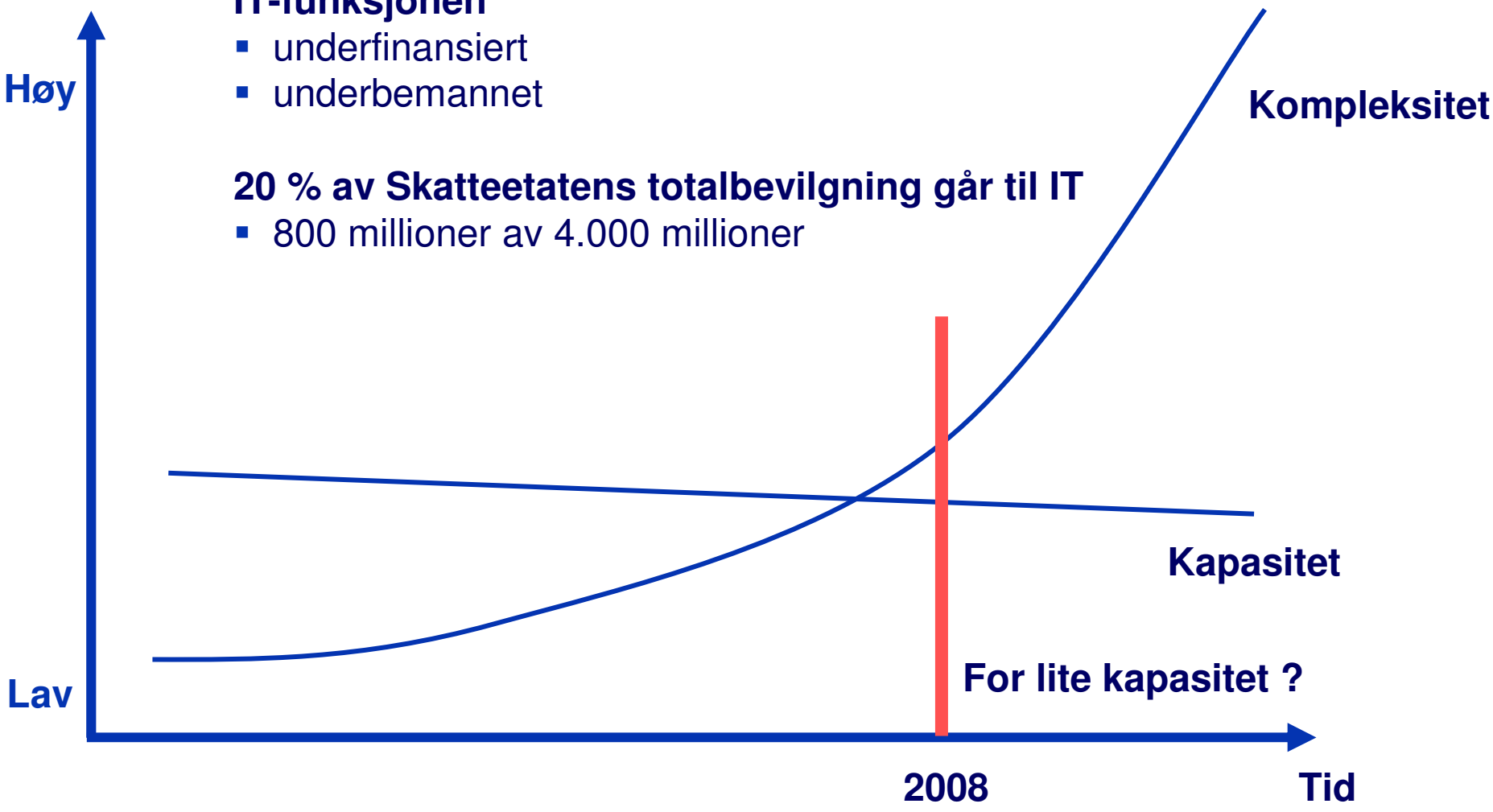

Lysbilde 32

G1 Se min tidligere kommentar om paradigme; hensikten med nye måter å samarbeide på og nye paradigmer i utvikling er også å spare penger og tid;
GEJE; 10.09.2009

Kompleksitet og kapasitet, gevinstrealisering

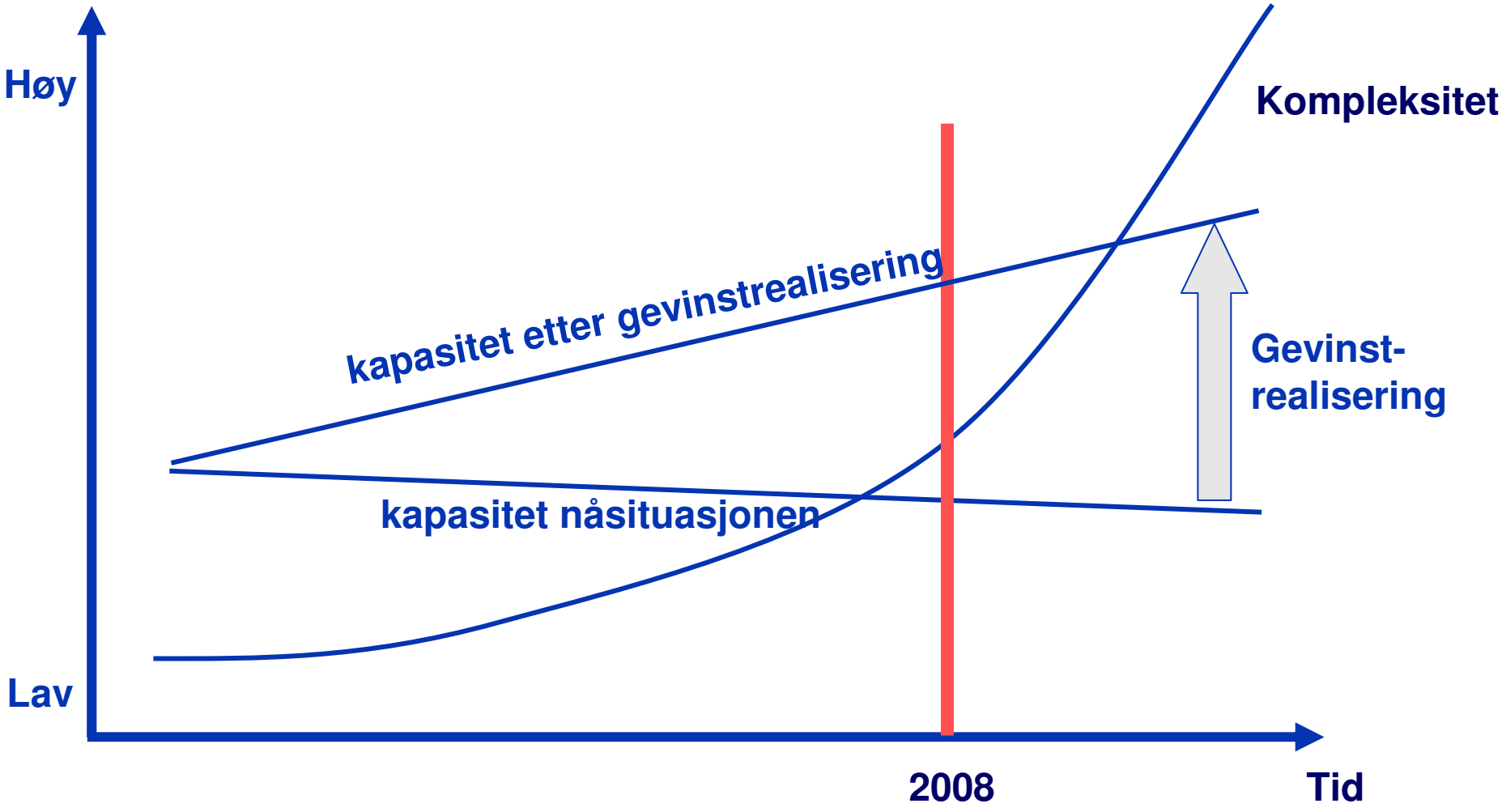

SERES: Fokus nasjonal samhandling og forenkling

MANAGING RISK DNV

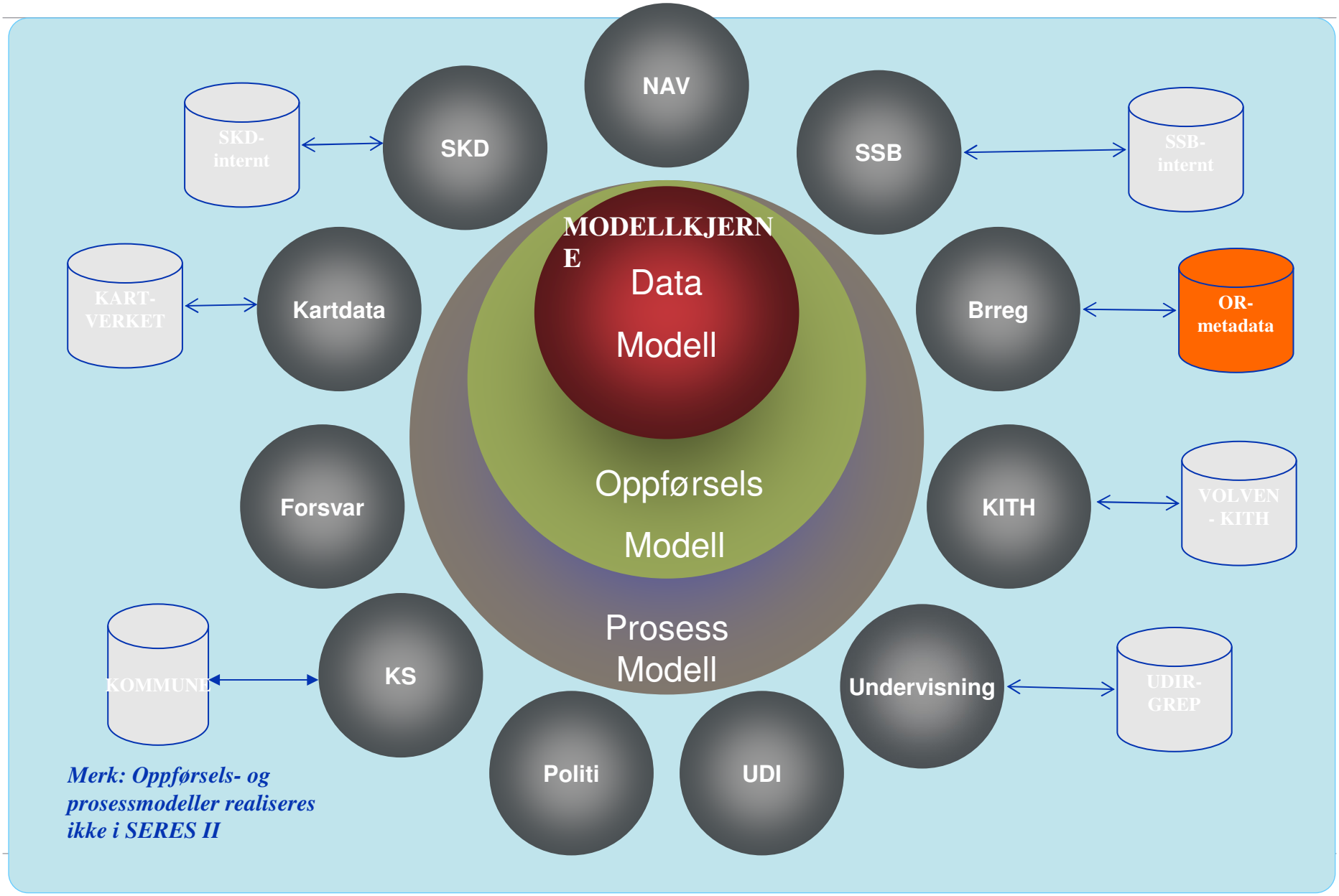

Merk: Oppførsels- og prosessmodeller realiseres ikke i SERES II

Sammenheng mellom modeller

MANAGING RISK DNV

Virksomhetsmodell

Informasjonsmodell

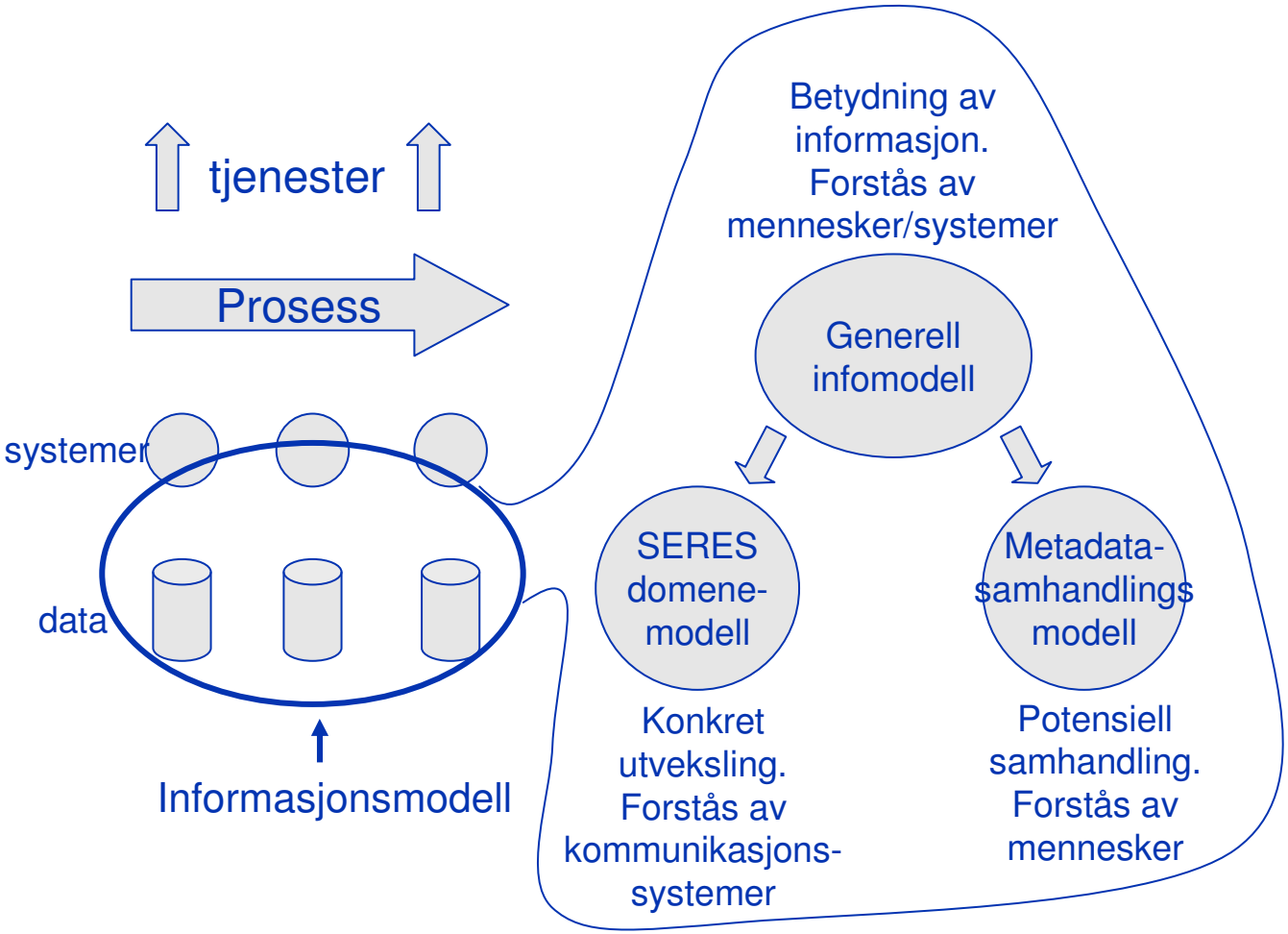

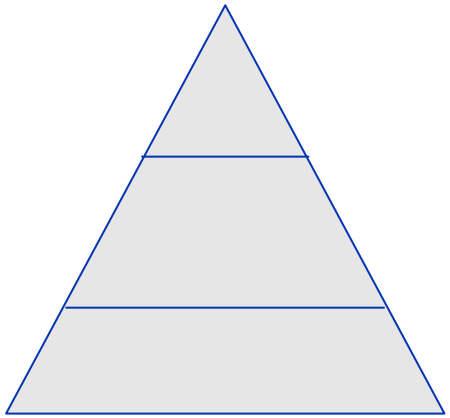

Modellene vil ha forskjellig detaljeringsnivå avhengig av bruk:

Ledelsesnivå
Implementasjonsnivå
Vedlikeholdsnivå

Nasjonal strategi for metadata

Mulig arkitektur for metadata repositories

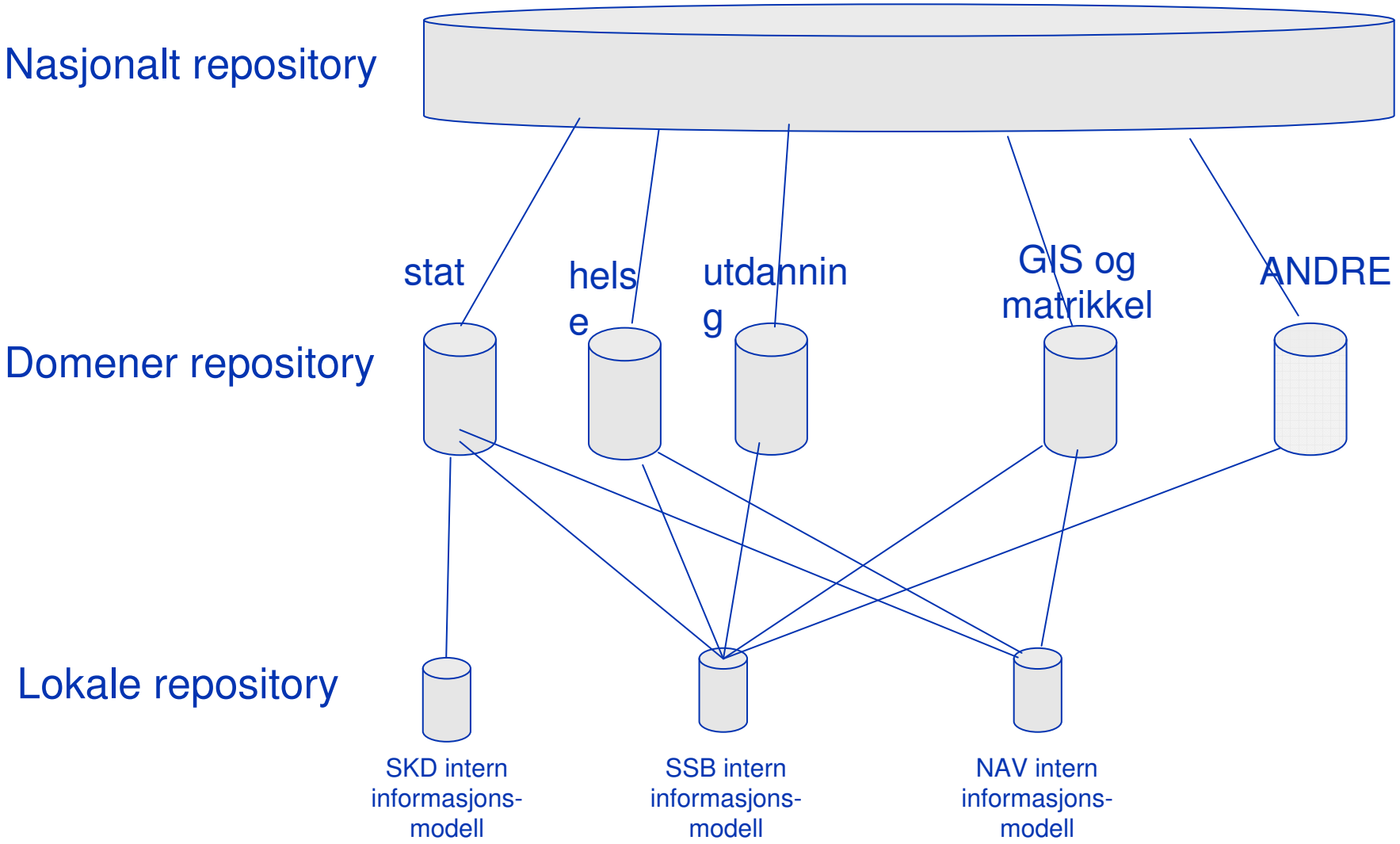

Metadata – anvendelsesområder

Område 0
Definisjon av ***begreper*** i forbindelse med lov- og forskriftsarbeid = det juridiske grunnlaget for forvaltningens virksomhet

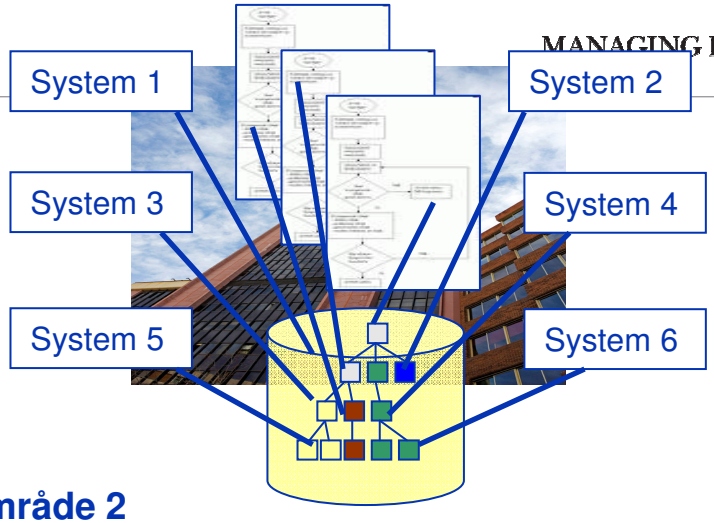

Område 2
Interne begreps- og informasjonsmodeller til bruk i saksbehandlingssystemer og produksjonsprosesser

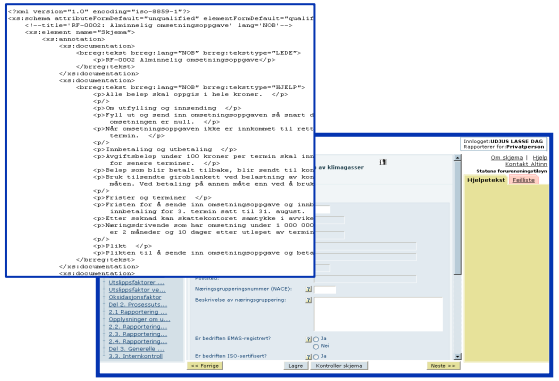

Område 1
Skjema- og meldingsspesifikasjoner til bruk for datafangst/rapportering/ meldingsutveksling

Variabeldefinisjon

Lønn og godtgjørelser

Navn	Lønn og godtgjørelser
Definisjon	Inneholder statsregnskapets kostnader til lønn og godtgjørelse. og pensjoner omfatter arbeidsgiveravgift til folketrygden og pen
Gyldig fra	
Gyldig til	
Eier	950 - Seksjon for offentlige finanser
Kommentarer	Lønn og godtgjørelser inkluderer alle underpostene 01-19 unde virksomheter. Det gjelder i første rekke statens forvaltningsbed virksomhetene budsjetterer med det som beregnes som "nettol prinsippet skal dekke medlemspremie (medlemsinnskudd) og ar det tabell 1 og 3 som er relevant. Se også http://www.fin.dep.no
Statistisk enhet	Offentlig forvaltning
Ekstern kilde	Finans- og tolldepartementet (FIN)
Statistikkemne	12 - Offentlige finanser
Referanse	http://www.ssb.no/statsregn/
Lenket til Statistikkbanktabeller	Vis lenker

Område 3
Metadata for samhandling og tilgjengeliggjøring av informasjon (begreper/informasjonsmodeller)

Hva har vi utrettet

Hva har vi utrettet

MANAGING RISK DNV

- Mange foredrag og publikasjoner i diverse fora
- FAOS-høring, september 2008
  - Foredrag på høringsmøte
  - Høringsuttalelse
  - Mer vekt på system-til-system interoperabilitet
- Organisatoriske hindringer, september-oktober 2008
  - Studie utført høsten 2008 (ansvarlig: Riitta Hellman)
  - Følges opp med en kvantitativ undersøkelse nå
- Bidrag til Satsingsforslag fra BR til NHD om metadataløsning for elektronisk samhandling, september – oktober 2008
- Nasjonal metadatastrategi, leveres 10. juni 2009
- Caser og casebeskrivelser
- Skape bevissthet om problemstillingen interoperabilitet

Hva har vi utrettet

MANAGING RISK DNV

- Arbeid med intetressant caser
- Resultat XML er blitt en de facto forvaltningsstandard og implementeres av alle barnehagefagsystem- og skjemaportalleverandørene
- State-of-the-art rapport
- Særs vellykket felles seminar med Norstella om elektronisk samhandling
  - 5. november 2008, 50 deltakere
  - Privat og offentlig sektor
  - Foredrag fra Riksrevisjonen, BR om satsingsforslaget, Kartverket, Semicolon, Forvaltningsinfo, Norstella
- Nytt fellesseminar med Norstella i august 2009, organisatorisk vinkling
- Skape bevissthet om problemstillingen interoperabilitet og Semicolons eksistens
- Semicolon er blitt et kjent prosjekt i offentlig sektor